

UE ajunge la un acord asupra legii privind consolidarea libertatii presei si protejarea jurnalistilor (articol European Newsroom)

Uniunea Europeana doreste sa protejeze mai bine jurnalistii si companiile media de influentele politice si a ajuns la un acord asupra asa-numitului Act european privind libertatea presei. Desi garantiile oferite de lege au fost în mare parte bine primite, aceasta nu este lipsita de defecte, iar problemele persista în tot peisajul mediatic european, relateaza European Newsroom (enr) în articolul de fond publicat vineri.

UE a încheiat un acord cu privire la o noua legislatie privind libertatea presei, care vizeaza cresterea transparentei în ceea ce priveste proprietatea companiilor media si publicitatea institutionala, o mai buna protectie a jurnalistilor si a surselor acestora si consolidarea independentei presei publice.

UE considera ca aceasta situatie a devenit o problema majora în ultimii ani, în special în tari precum Ungaria si Polonia, unde statul exercita o influenta directa asupra mass-media. Prin noua legislatie, UE doreste sa remedieze acest lucru.

"Acordul la care s-a ajuns (...) este o dovada a angajamentului nostru de a promova o presa libera si pluralista. Pentru prima data, vor exista garantii în legislatia europeana", a declarat eurodeputata germana Sabine Verheyen (PPE), raportoare pentru textul legislativ.

Vera Jourova, vicepresedinta Comisiei Europene responsabila pentru valori si transparenta, a declarat ca UE "nu reglementeaza presa, ci spatiul mediatic".

Cu toate acestea, editorii germani de ziare si reviste si-au mentinut pozitia critica. Asociatia federala a editorilor de presa digitala si a editorilor de ziare (BDZV) si Asociatia Presei Libere (MVFP) au declarat ca "într-un moment în care presa se confrunta cu provocari economice, de reglementare si concurentiale, UE strânge un corset care nu rezolva niciuna dintre probleme si, dimpotriva, pune în pericol libertatea presei".

Utilizarea programelor spion în centrul dezbaterii

Principalul obstacol care a facut ca negocierile sa se prelungeasca pâna în ultimele saptamâni ale presedintiei spaniole a Consiliului UE a fost includerea unei clauze care ar fi permis interdictia de spionare a jurnalistilor sau a surselor acestora din motive de "securitate nationala", un articol respins de Parlamentul European.

Conform acordului, statele membre ale UE trebuie sa asigure în viitor o protectie eficienta a jurnalistilor. În special, trebuie sa se previna spionajul asupra jurnalistilor. Cu toate acestea, pot exista exceptii.

Mai multe state membre au insistat anterior sa permita exceptii de la interdictia de spionaj în numele securitatii nationale, ceea ce a provocat o mare îngrijorare în rândul asociatiilor profesionale si al altor sustinatori ai libertatii presei. În cele din urma, textul de compromis nu a mai inclus o referire la securitatea nationala, a declarat eurodeputata româna Ramona Strugariu (Renew).

Dupa un "lobby" intens din partea asociatiilor de presa si o lupta care ameninta sa deraieze negocierile, legea nu include aceasta exceptie, dar o lasa în enumerare si face o trimitere generala la "respectarea responsabilitatii statelor membre", au declarat surse apropiate negocierilor. Parlamentul European considera ca este o victorie.

Verheyen a declarat ca orice supraveghere, cum ar fi utilizarea de programe spion pe dispozitivele jurnalistilor, ar

fi posibila doar în cazul unor infractiuni grave si daca ar exista o decizie a instantei. "Nu doar pentru tot ceea ce ei pot numi securitate nationala", a spus ea.

Peisajul mediatic european în continua criza

Legea privind libertatea presei contine, de asemenea, o serie de garantii menite sa protejeze independenta mass-media publice, cum ar fi obligatia de a stabili în prealabil, prin lege, criteriile de numire si de demitere a cadrelor de conducere, durata mandatelor acestora si finantarea necesara pentru îndeplinirea atributiilor lor.

În Slovenia, de exemplu, un proiect de lege privind reforma mass-media, asteptat de mult timp, se afla în prezent în consultare publica. O noutate importanta este transparenta proprietatii, ceea ce ar trebui sa duca la un pluralism mai puternic al mass-media. Într-un interviu acordat postului TV Slovenia, ministrul culturii Asta Vrecko a subliniat ca proiectul de lege urmeaza atât Legea europeana privind libertatea presei, cât si Legea privind inteligenta artificiala, care vor sta la baza reglementarii mass-media în viitor.

În pofida garantiilor convenite, peisajul mediatic din alte câteva tari ale UE a cunoscut recent transformari semnificative.

Noul guvern pro-UE al Poloniei a lansat miercuri o reforma a mass-media publice si a demis conducerea acestora, în timp ce parlamentarii de dreapta au organizat o greva pentru a protesta fata de aceste schimbari, iar emisiunile publice au fost întrerupte. Remanierea are loc la o saptamâna dupa alegerea premierului Donald Tusk si dupa opt ani de guvernare a partidului de dreapta Lege si Justitie (PiS). Mass-media publice sub conducerea PiS au fost acuzate în mod regulat ca prezinta informatii tendentioase, transmit propaganda guvernamentala si lanseaza atacuri verbale împotriva opozitiei.

Compania elvetiana de media Ringier - care detine în România cotidianul Libertatea si publicatia Gazeta Sporturilor (GSP) - si-a anuntat la începutul acestei luni intentia de a reduce numarul de locuri de munca la Libertatea, invocând trecerea tot mai frecventa la presa online. Jurnalistii de la cotidienele în cauza sustin ca au fost presati de conducere sa trimita orice articol despre companiile de pariuri online - care sunt puternice în Balcani si reprezinta o sursa importanta de venituri din publicitate - sa fie verificate înainte de publicare.

Comentând legea UE privind libertatea presei, presedintele Comisiei pentru afaceri europene din Camera Deputatilor a Parlamentului României, Ștefan Musoiu, a reamintit ca, în România, libertatea de exprimare si presa libera au aparut odata cu Revolutia din 1989, în urma unor sacrificii supreme care au permis poporului sa beneficieze de perspective tot mai promitatoare în cadrul UE si NATO.

Control mai strict asupra platformelor online

Un alt punct crucial din legislatie este chestiunea moderarii continutului jurnalistice de catre platformele online. De asemenea, ar trebui sa existe reguli mai clare pentru relatia dintre companiile media si marile platforme online, cum ar fi Facebook, care apartine grupului Meta, sau Google.

Comisia Europeana a decis sa deschida o procedura de încălcare a dreptului comunitar împotriva platformei de socializare X si a proprietarului acesteia, Elon Musk - o investigatie fara precedent, prima în temeiul noii Legi privind serviciile digitale (DSA). Vor fi investigate toate practicile ilegale pentru care magnatul ar putea fi responsabil, inclusiv design-ul înșelator si lacunele grave în materie de transparenta. În octombrie, Comisia a avertizat X ca în Europa nu exista loc pentru continut ilegal si dezinformare pe rețelele de socializare.

În cadrul unei întâlniri cu reprezentanți ai organizației Reporteri fara frontiere la Bruxelles în luna octombrie, premierul bulgar Nikolai Denkov a declarat că printre principalele probleme ale Bulgariei se numără dezinformarea, și nu lipsa libertății de exprimare, întrucât în ultimii doi ani s-au înregistrat progrese semnificative în această privință. "În afara de schimbările din legislația bulgară, legislația europeană ne poate ajuta foarte mult în această privință", a adăugat Denkov.

Serviciile UE vor continua acum să adune probe, să desfășoare interviuri și să efectueze inspecții înainte de a decide dacă îi vor solicita X măsuri corective suplimentare sau dacă vor găsi o soluție de compromis. Nu există un termen limită fix pentru investigația DSA.

Nu în ultimul rând, legea convenită privind libertatea presei prevede, de asemenea, înființarea unui nou Consiliu European pentru mass-media, format din reprezentanți ai autorităților naționale de reglementare din cele 27 de state membre ale UE, pentru a oferi un cadru mai strict pentru fuziunile din acest sector. Acest organism ar urma să fie responsabil de emiterea unui aviz neobligatoriu cu privire la aceste operațiuni din punctul de vedere al efectului lor asupra pluralismului.

Proiectul de act european privind libertatea presei va deveni lege după ce va fi adoptat în mod oficial de Parlamentul European și de statele membre. Țările UE pot introduce reglementări naționale mai stricte sau mai detaliate decât cele prevăzute în lege.

N. red.: Conținutul articolului este bazat pe știri ale agențiilor AFP, Agerpres, ANSA, Belga, BTA, dpa, EFE, STA participante în proiectul enr.